

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11057/2024
05.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Татјана Раденовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Марина Стојановић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 20/24 од 16.01.2024. године, у седници одржаној 05.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 20/24 од 16.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу П2 8/23 од 01.11.2023. године, ставом првим изреке, малолетно дете странака, ВВ, рођена ...2015. године у ..., поверена је мајци АА на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име издржавања малолетног детета плаћа месечно износ од 20% од зараде коју остварује умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, почев од 13.01.2023. године, па убудуће, сваког 01. до 15. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун законског заступника малолетног детета, све док ова оба обавеза по закону траје и не измени се на законом предвиђен начин, с тим што је доспеле, а неисплаћене износе издржавања дужан платити одједном. Ставом трећим изреке, у преосталом делу од досуђеног износа издржавања од 20% месечно од нето зараде туженог до траженог износа од 30% месечно од нето зараде туженог, тужбени захтев је одбијен. Ставом четвртим изреке, уређени су лични односи између мал. детета тако на начин ближе описан у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, одређена је привремена мера и уређени лични односи између малолетног детета и оца на начин ближе описан у овом ставу изреке која траје до правноснажног окончања поступка. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 20/24 од 16.01.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу другом, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – др. закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су живеле у ванбрачној заједници од 2015. године до августа 2021. године, када се тужиља са малолетном ћерком преселила у ..., а тужени је остао да живи у Тужиља живи у кући која је у власништву њене мајке, а режијске трошкове плаћају тужиљина мајка и сестра, запослена је као ... и остварује зараду од 74.000,00 динара. Тужени је запослен у фабрици ... са месечном зарадом од 144.000,00 динара, с тим што повремено остварује стимулацију од око 20.000,00 динара, живи у породичној кући и има обавезу плаћања режијских трошкова и обавезу плаћања рате кредита. Малолетна ВВ има осам година, похађа други разред основне школе, здрава је, развија се у складу са узрастом, не похађа ваннаставне активности. Тужени доприноси њеном издржавању од престанка заједнице живота месечним износом од 10.000,00 динара. Лични односи мал. ВВ са оцем редовно су се одвијали до октобра 2022. године, али од тада дете изражава отпор када су у питању одласци код оца у ..., жели контакт са оцем, али инсистира на потпуном присуству оца када борави у његовом домаћинству. Према налазу и мишљењу надлежног органа старатељства у Београду, а узимајући у обзир извештај Центра за социјални рад Лесковац, у интересу детета је да одржава контакте са оцем и да је присуство оца у одрастању детета веома битно за његов психофизички развој. С обзиром да родитељи живе у различитим градовима, на великој географској удаљености, надлежни органи центра сматрају да би било пожељно да отац осигура безбедан и пријатан боравак детету у оквиру свог домаћинства, да приликом боравка детета у домаћинству буде физички више присутан како би дете што квалитетније провело време са родитељем са којим не живи и одредили модел виђања ближе наведен у налазу, како би отац у потпуности био доступан за дете док оно борави код њега, с обзиром на тренутни отпор малолетног детета који се првенствено односи на опхођење чланова породице оца према детету. Није могуће одредити шири модел виђања посебно из разлога што тужени живи у ..., а малолетно дете има школске обавезе у месту пребивалишта у У разговору са малолетним дететом констатовано да дете поседује отпор када је реч о сродницима са очеве стране, односно да не жели да остаје сама са њима и сигурнија је када је отац присутан. Одлучујући о висини доприноса за издржавање мал. детета ценсћи потребе мал. ВВ за школске активности, као и могућности туженог као дужника издржавања, првостепени суд је нашао да је износ од 44.000,00 динара месечно довољан да се задовољи месечна потреба малолетног детета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да одржава личне односе са оцем као родитељем којем дете није поверено на начин ближе наведен у ставу четвртог изреке првостепене пресуде сагласно налазу и мишљењу надлежног органа старатељства, уз обавезу оца да доприноси издржавању мал. детета износом од 20% од зараде коју месечно остварује умањени за порезе и доприносе.

Врховни суд налази да се ревизијом туженог неосновано оспорава правилност примењеног материјалног права у побијаном делу другостепене пресуде.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Чланом 8. став 1. Конвенције прописано је да се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања, а чланом 9. став 3. прописано је право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе и са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1), као и да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1). Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета с обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

По оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетног детета да са оцем, као родитељем који не врши родитељско право одржава личне контакте на основу стручног мишљења органа старатељства имајући у виду све околности конкретног случаја. Наиме, побијаном одлуком је правилном применом чланова 6, 61. и 266. став 1. Породичног закона уређен начин одржавања контаката туженог са мал. ћерком, који модел омогућава да мал. дете одржава контакте са оцем чије је присуство у њеном одрастању веома битно развијање међусобне емотивне блискости, посебно имајући у виду узраст, пол, емоционалне и развојне потребе детета, те њен комплетан психофизички развој.

Процена најбољег интереса малолетног детета, утврђена на основу стручног мишљења органа старатељства који је оцењен у склопу осталих изведених доказа у погледу одржавања личних односа мал. детета са оцем, не доводи се у сумњу наводима ревизије да је овако одређен модел одржавања личних односа детета са оцем уско и неодређено уређен. Наиме, модел одржавања личних односа је одређен на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака, имајући у

виду да родитељи живе у различитим градовима који су територијално доста удаљени, а није могуће одредити шири модел виђања посебно из разлога што тужени живи у ..., а малолетно дете има школске обавезе у месту пребивалишта у ..., како су то правилно закључили и нижестепени судови. Осим тога, нижестепени судови су имали у виду да мал. ВВ изражава отпор када је реч о сродницима са очеве стране, односно да не жели да остаје сама са њима и сигурнија је када је отац присутан, због чега је и по оцени овог суда потребно да се отац стара да дете има пријатан боравак у оквиру очевог домаћинства уз физичко присуство оца, како би што квалитетније провели време заједно. Овако уређен начин одржавања личних односа малолетног детета са оцем свакако је подложен контроли од стране надлежног органа старатељства, све у циљу заштите интереса малолетног детета и подложен је измени у склопу свих околности конкретног случаја. Стога се неосновано ревизијским наводима оспорава правилност примене материјалног права.

Супротно ревизијским наводима, а полазећи од правилно утврђених могућности туженог, као дужника издржавања и потреба мал.детета као повериоцаа издржавања, применом критеријума за одређивање издржавања садржаних у члану 160. Породичног закона, и руководећи се његовим најбољим интересом сагласно члановима 6. и 266. ПЗ, правилно су нижестепени судови оценили да је тужени у могућности да на име доприноса за издржавање мал. ћерке плаћа месечно износ од 20% од зараде коју остварује умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, с обзиром на његове могућности да стиче зараду и стандард којим живи, као и да нема обавезу издржавања других лица. Овим износом обезбеђује се задовољење услова за правилан и потпуни развој мал.детета, у складу са њеним утврђеним потребама, а при томе се не угрожава егзистенција туженог као дужника издржавања, док ће преостала средства за издржавање деце обезбеђивати мајка која се свакодневно брине о њима, како потребним новчаним износом, тако и доприносом у виду рада и старања које и иначе свакодневно улаже у негу и подизање мал.деце. Стога су наводи ревизије туженог којима се указује да је одређени новчани износ превисоко одмерен, односно да не одговара укупним потребама, као ни осталим околностима које се пре свега тичу могућности туженог, као дужника издржавања, оцењени као неосновани.

Чињеница да тужени има обавезе из уговора о кредиту није разлог који би водио смањењу или ослобођењу обавезе издржавања свог малолетног детета, јер је издржавање детета приоритетна законска обавеза испред свих других обавеза, а недостајућа средства тужени може обезбедити и допунским радом.

Осталим ревизијским наводима туженог оспорава се утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**